

2022-05-18

TJÄNSTESKRIVELSE

Dnr: UBN 2022/65

Tillgång till utbildad personal i fritidshem och förskola samt antal barn per heltidstjänst i förskola

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden noterar informationen till protokollet.

Sammanfattning

Andelen legitimerade förskollärare i Nackas förskolor är på ungefär samma nivå som tidigare år och på samma nivå som genomsnittet i Stockholms län, det vill säga 30 procent. I riket är andelen betydligt högre. Ett par av enheterna har rapporterat in till SCB att de inte har någon legitimerad förskollärare. Dessa enheter uppfyller därmed inte skollagens krav, vilket kommer att föranleda tillsyn. Antalet barn per heltidstjänst har sakta ökat över tid och är nu 5,3.

Andelen legitimerade och behöriga lärare för fritidshem har ökat det senaste året och det är de kommunala enheterna som står för ökningen. Genomsnittet i Nacka kommun är högre än genomsnittet i Stockholms län och i riket.

För båda skolformerna gäller att vissa uppgifter som enheterna har rapporterat in till SCB kan ifrågasättas. Det är varje skola och huvudman som har ansvaret för att rapportering blir korrekt.

Ärendet

I detta ärende redovisas tillgången till legitimerade och behöriga lärare i förskola och fritidshem. För förskolan redovisas dessutom måttet antal barn per heltidstjänster. Alla uppgifter avser inrapportering till Statistiska Centralbyrån, SCB, per den 15 oktober 2021. Statistiken för förskolan är publicerad av Skolverket och ingår i Sveriges officiella statistik. Statistiken för fritidshem är beställd direkt av SCB i och med att Skolverket inte publicerar statistiken på enhetsnivå.

För båda skolformer gäller att statistiken är baserad på de uppgifter som huvudmän/förskolor och skolor skickat in till SCB om den pedagogiska personalen vid ovan nämnt datum samt på Skolverkets lärarlegitimationsregister och SCB:s universitets-

och högskoleregister respektive register över befolkningens utbildning. Enheterna rapporterar dessutom antal barn och elever i verksamheten till SCB.

Den statistik som tidigare redovisats till utbildningsnämnden gällande personal och barn i förskolan är inte jämförbar med den statistik som redovisas i detta ärende. Orsaken är att utbildningsenheten tidigare har samlat in uppgifterna direkt från respektive anordnare eftersom det inte var möjligt att få officiell statistik på enhetsnivå. Den möjligheten finns sedan ett antal år och därför har utbildningsenheten beslutat att från år 2021 använda den officiella statistiken. En stor fördel är att det blir en samstämmighet gällande officiell statistik och den statistik som rapporteras till utbildningsnämnden. Jämförelserna över tid i denna skrivelse avser SCB:s statistik.

Den officiella statistiken använder olika mått på förekomst av utbildade lärare. Huvudregeln är att det ska finnas legitimerade och behöriga lärare för den skolform som undervisningen avser.¹ I detta ärende redovisas genomgående det mått som motsvarar legitimerings- och behörighetskraven omräknat till heltidstjänster. Som jämförelse redovisas också för fritidshemmet mått på antalet lärare som har lärarlegitimation och behörighet. Motsvarande uppgift finns inte redovisad för förskolan.

Nacka kommun jämförs genomgående med Stockholms län respektive riket.

Förskola

I Nacka kommun totalt är den genomsnittliga andelen förskollärare med legitimation 30 procent av personalen. Det är på samma nivå som Stockholms län men elva procentenheter lägre än i riket. Mellan kommunala och fristående enheter skiljer sig andelen förskollärare med sex procentenheter. Andelen legitimerade förskollärare i fristående verksamheter är 27 procent medan motsvarande andel i kommunal verksamhet är 33 procent.

Tabell 1: Jämförelse av andel legitimerade förskollärare mellan Nacka, Stockholms län och riket, år 2021

	Andel (%) av heltidstj med förskollärlarleg
Förskolan	
Nacka kommunala	33
Nacka fristående	27
Nacka totalt	30
Stockholms län	30
Riket	41

¹ Den 1 juli 2019 infördes krav på lärarlegitimation och behörighet för att få undervisa och ansvara för undervisning i fritidshemmet.

Måluppfyllelse av kommunens mål

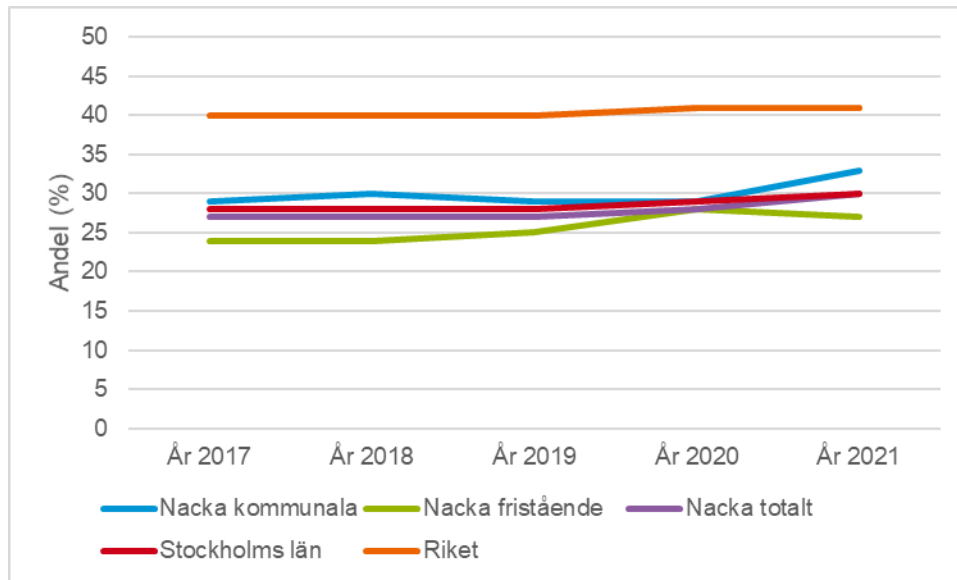
En av förskolans mål är att andelen förskolor som har minst 20 procent förskollärare ska uppgå till 95 procent. I oktober 2021 var det 80 procent av enheterna som nådde upp till den nivån. Det innebär att målet inte är nått. Värt att notera är att det finns inrapporteringsfel i den statistik som enheterna lämnat och med den kunskap som utbildningsenheten har så borde något fler enheter nå upp över 20 procent legitimerade förskollärare. Bristen i statistiken är dock inte så stor att det förändrar måluppfyllelsen.

ATTRAKTIVA LIVSMILJÖER I HELA NACKA			
Alla förskolor i Nacka håller hög kvalitet		Utfall 2022	Mål 2022
	Andel förskolor som har minst 20 procent förskollärare	80 %	95 %

Jämförelse över tid

I genomsnitt har andelen förskollärare med legitimation i Nacka ökat med två procentenheter jämfört med föregående år, från 28 procent till 30. Åren dessförinnan var andelen 27 procent. Nacka ligger på samma nivå som Stockholms län. Det finns en skillnad mellan kommunala och fristående anordnare. I Nacka kommunala enheter var andelen 33 procent år 2021, vilket är en ökning med fyra procentenheter jämfört med föregående år. I de fristående enheterna i Nacka var andelen 27 procent. Det är en minskning med en procentenhet jämfört med föregående år.

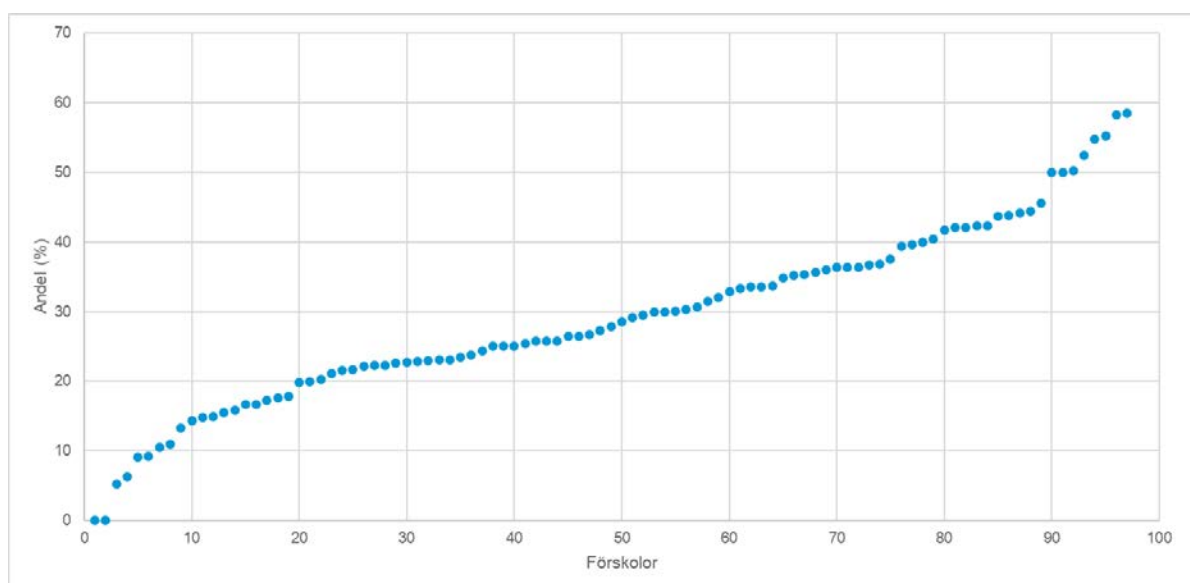
Figur 1: Andel legitimerade förskollärare över tid (heltidstjänster), åren 2017–2021

Behörighet per förskola

Variationen mellan förskoleenheterna är stor, allt från ingen legitimerad förskollärare till en andel om 59 procent. Antalet enheter som hade en andel under 20 procent var 19, varav två inte hade någon legitimerad förskollärare. En av dessa enheter är på väg att lägga ner sin verksamhet och den andra uppger att de nu har en legitimerad förskollärare. Medianvärdet för andelen legitimerade förskollärare är 27 procent.

Figur 2: Spridning av andel behöriga förskollärare per förskola (heltidstjänster), år 2021

Antal barn per heltidstjänst i förskola

Antalet barn per heltidstjänst är i genomsnitt 5,3 i Nacka totalt. De kommunala enheterna har 5,1 barn i genomsnitt vilket är på samma nivå som riket. De fristående enheterna har något fler barn per heltidstjänst, 5,5.

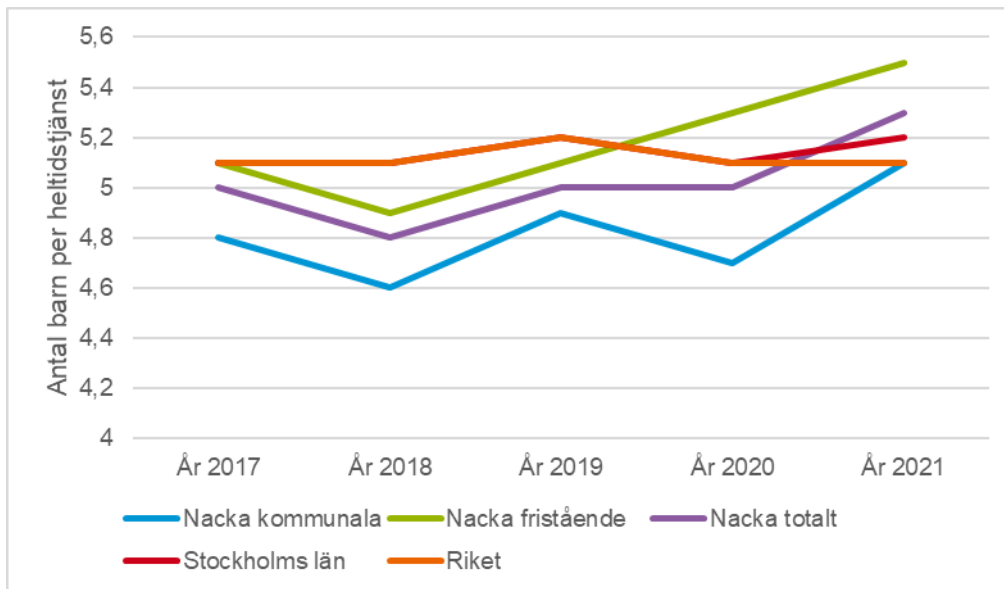
Tabell 2: Jämförelse av antal barn per heltidstjänst mellan Nacka, Stockholms län och riket, år 2021

Förskolan	Antal barn per heltidstjänst
Nacka kommunala	5,1
Nacka fristående	5,5
Nacka totalt	5,3
Stockholms län	5,2
Riket	5,1

Jämförelse över tid

Antalet barn per heltidstjänst har ökat i Nacka både för kommunala och fristående enheter. Jämfört med föregående år är ökningen 0,3 barn för Nacka totalt. De kommunala har ökat med 0,4 barn per heltidstjänst och de fristående med 0,2 barn.

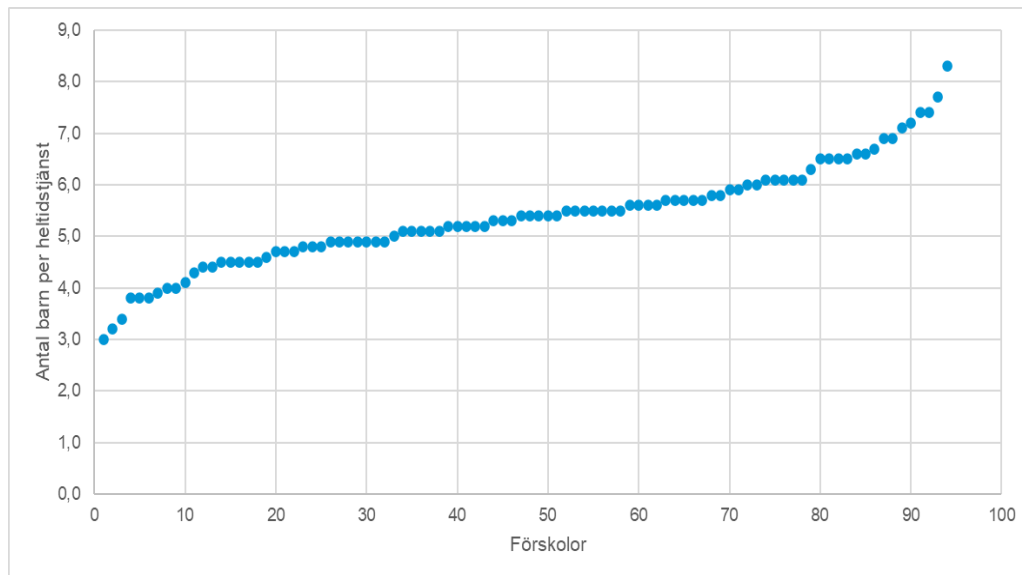
Figur 3: Antal barn per heltidstjänst över tid, åren 2017–2021

Antal barn per heltidstjänst per förskola

Variationen mellan förskoleenheterna är stor, allt från 3,0 barn per heltidstjänst till 8,3.

Figur 4: Spridning av antal barn per heltidstjänst per förskola, år 2021

Fritidshem

Den genomsnittliga andelen behöriga lärare för undervisning i fritidshem är 45 procent för Nacka i genomsnitt. Skillnaden mellan de kommunala och fristående skolorna är stor. De kommunala skolorna har drygt hälften legitimerade och behöriga lärare för fritidshem medan de fristående har knappt en tredjedel. Även nationellt sett är andelen lärare som har legitimation med behörighet i fritidshem lägre i fritidshem med fristående huvudman än i fritidshem med kommunal huvudman.

Tabell 3: Jämförelse av andel legitimerade och behöriga lärare mellan Nacka, Stockholms län och riket, år 2021:

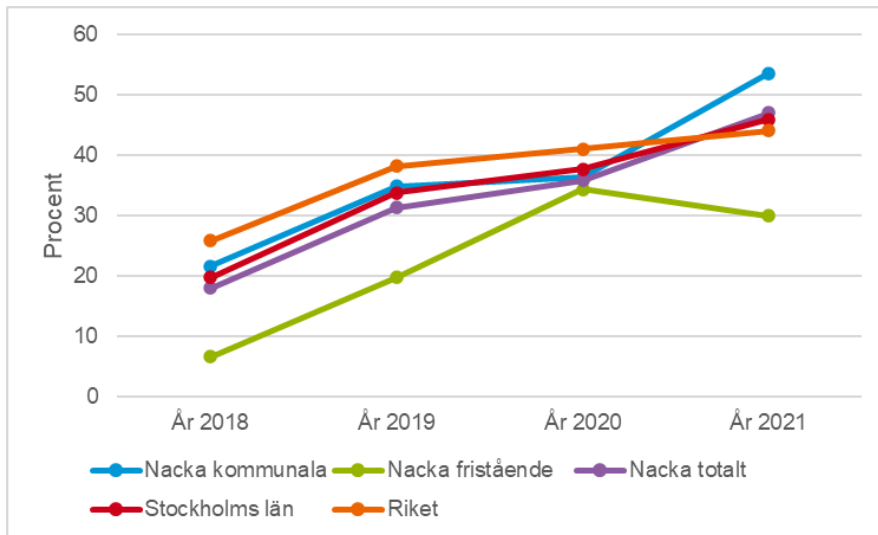
Fritidshem	Lärare (heltidstjänster)		Lärare (individer)	
	Antal som omfattas av leg.krav	Därav andel (%) med leg och behörighet för fritidshem	Antal som omfattas av leg.krav	Därav andel (%) med leg och behörighet
Nacka kommunala	81	54	98	54
Nacka fristående	32	30	46	26
Nacka totalt	113	47	144	45
Stockholms län	2 071	43	3 027	38
Riket	12 243	44	20 366	38

Jämförelse över tid

Som nedanstående diagram visar har andelen legitimerade och behöriga lärare i Nacka stadigt ökat sedan mätningen började och kravet på behöriga lärare i fritidshem infördes. Jämförelser med 2018 ska dock göras med försiktighet eftersom alla lärare inte hade hunnit söka och/eller få sin legitimation utfärdad när statistiken avseende 2018 publicerades.

Jämfört med föregående års mätning ökar andelen för de kommunala skolorna med 18 procentenheter medan utvecklingen går åt motsatt håll för de fristående skolorna som minskat med fyra procentenheter.

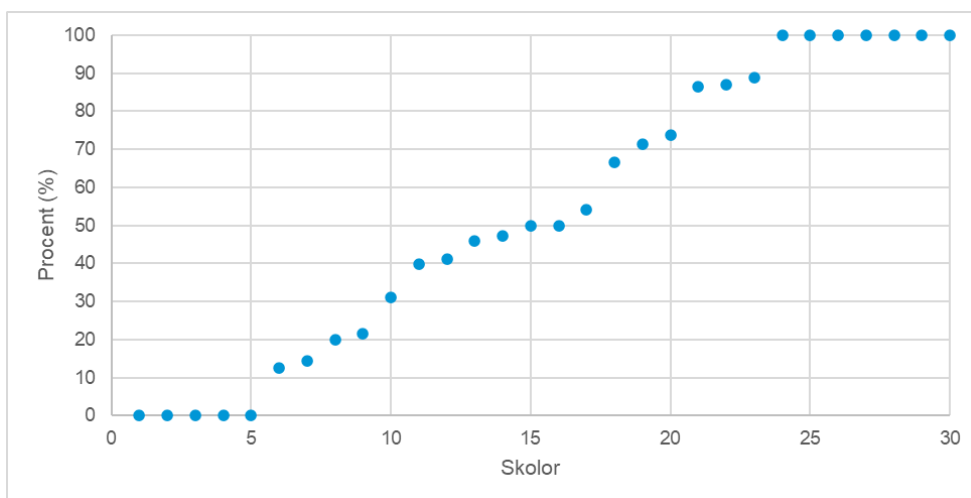
Figur 5: Andel behöriga och legitimerade lärare för fritidshem över tid (heltidstjänster), åren 2018–2021

Behörighet per skola

Andelen legitimerade och behöriga lärare för fritidshem varierar stort mellan skolorna. Spridningen illustreras i nedanstående diagram. Andelen varierar från 0 till 100 procent. Fem skolor har 0 procent och sju skolor har 100 procent och där emellan är det en stor variation. Som tabell 4 visar är det också en betydande spridning i hur många lärare som skolorna totalt sett har.

Figur 6: Spridning av andel legitimerade och behöriga lärare för fritidshem per grundskola (heltidstjänster), år 2021

Tabellen nedan visar tillgången till lärare på skolnivå.

Tabell 4: Antal heltidstjänster för fritidshem per skola och därav legitimerade och behöriga lärare för fritidshem per skola samt antal lärare med legitimation och därav andel legitimerade lärare. Färre antal personer/tjänster än fem dubbelprickas.

Skola	Lärare(heltidstjänster)		Lärare (individer)	
	Totalt antal tjänster	Därav andel lärare med lärarleg för fritidshem	Antal lärare med lärarleg för fritidshem	Andel lärare med lärarleg för fritidshem
Backeboskolan	..	0	..	0
Björknässkolan	14,6	40	16	38
Boo Gårds skola	4,5	89	6	83
Borgvallaskolan	..	100	..	100
Da Vinciskolan	..	100	..	100
Dibber International School Nacka	..	0	..	0
Ebba Braheskolan	..	100	..	100
Ektorps skola	..	100	..	100
Idunskolan Ö Sthlms Waldorfskola	3,3	0	7	0
Igelboda skola	8,0	13	8	13
Jarlbergs skola	..	0	..	0
JENSEN grundskola Sickla	..	41	..	50
Järta skola	8,7	46	9	44
Myrsjöskolan	8,3	54	9	56
Neglinge skola	..	31	..	33
Noblaskolan Järta sjö	..	22	..	25
Noblaskolan Lännersta	13,9	14	18	11
Noblaskolan Nacka Strand	..	100	..	100
Noblaskolan Saltsjö-Boo	..	74	..	75
Orminge skola	..	50	..	50
Saltsjöbadens samskola	..	71	..	67
Saltsjö-Duvnäs Montessoriförskola	..	0	..	0
Saltsjö-Duvnäs skola	..	50	..	50
Sickla skola	4,5	67	5	60
Sigfridsborgs skola	4,6	86	9	78
Skuru skola	..	100	..	100
Stavsborgsskolan	3,0	20	5	20
Sågtorpsskolan	..	47	..	50
Vilans skola	..	100	..	100
Älta skola	4,6	87	8	88

Utbildningsenhetens bedömning

Utbildningsenheten kan konstatera att tillgången till utbildade lärare i förskolan är ungefär på samma nivå som de senaste åren. Antalet barn per heltidsanställd har stadigt ökat de senaste åren. Två av förskolorna i den redovisade statistiken har inga legitimerade

förskollärare och uppfyller därmed inte skollagens krav. Denna brist kommer att tas upp i den tillsyn som utbildningsenheten gör.

Utbildningsenheten kommer också att ta upp bristerna i statistikrapporteringen med förskolorna och deras huvudmän.

Det kan konstateras att det för Nacka i genomsnitt har skett en positiv utveckling avseende tillgången till legitimerad och behörig personal för fritidshem. Det är de kommunala enheterna som har ökat sin andel under det senaste året.

Liksom för förskolans enheter kan riktigheten i uppgifterna ifrågasättas för vissa enheter. Det är dock varje enhet eller huvudman som ansvarar för att uppgifterna är korrekta när de rapporteras in till SCB.

Ekonomiska konsekvenser

Beslut i ärendet har inga ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för barn

Beslut i ärendet har inga konsekvenser för barn.

Bilagor

Barn och lärare per förskoleenhet

Carina Legerius
Enhetschef
Utbildningsenheten

Kristina Heuman
Utbildningsexpert
Utbildningsenheten

Jill Salander
Utbildningsexpert
Utbildningsenheten